

**Meritgivende undervisning
på IHS i Sønderborg**
Projekt 3X3 pulje 1 nr. 20070132

Udarbejdet af: Erling Joensen

20.04.2008

Forord

Ved årsskiftet 2006/2007 indgik Idrætshøjskolen i Sønderborg (IHS) et formelt samarbejde med Den frie Lærerskole om at tilbyde meritgivende undervisning. Samarbejdet indebar, at højskoleelever, der, efter at have opholdt sig 1 år på IHS, søger optagelse på Den frie Lærerskole, kan ansøge om merit for det første halve eller hele år af den 5-årige læreruddannelse.

Dette samarbejde førte til at nærværende projekt blev iværksat.

Projektet er støttet af midler fra "3x3 Forsøgs- og Udviklingsmidler Pulje 1", der støtter projekter, der sigter mod at fremme uddannelsessamarbejde mellem højskoler/HH-skoler og formelle uddannelsesinstitutioner.

Projektet har kørt siden august 2007 og afsluttes foreløbigt medio april 2008 og undertegnede har i hele perioden haft fornøjelsen at være projektleder.

Nærværende rapport dokumenterer projektet og det arbejde der er udført.

Tak til alle samarbejdspartnere, institutioner og kollegaer på idrætshøjskolerne, der venligt har taget imod mig, deltaget med interesse og opbakning til et projekt, der har været i udvikling og meget afhængig af de aftaler som er blevet indgået i en ellers meget travl højskolehverdag.

Jeg håber på, at denne rapport vil kunne være et godt springbræt til det videre arbejde med realkompetencevurderinger på idrætshøjskolerne. Jeg anbefaler at arbejdet skal fortsætte i en eller anden form.

Erling Joensen, Idrætshøjskolen i Sønderborg

Sønderborg den 20. april 2008.

Indhold

Formål	7
Baggrund	8
Projektets form og indhold	9
Fase 1: Kortlægning af realkompetencer	9
Kortlægning og test	10
Fase 2: Implementering og supervision	10
Fase 3: Rekruttering og dokumentation	11
Teori og samarbejdsmodeller	12
Teori	12
Samarbejdsmodeller	12
DGI-linjen	13
Teambuilderlinjen	13
Metode og formidlingsstrategi	14
Spørgeskemaer	14
Brochurer	14
Samarbejdet med DFL	15
Resultater	16
Konklusion	18
Kriterie nr. 1	19
Kriterie nr. 2	19
Kriterie nr. 3	19
Kriterie nr. 4	19
Kriterie nr. 5	20
Sammenfatning	20
Anbefalinger	21
Bilagsoversigt	22
Bilag nr. 1: Samarbejdsforslag mellem DFL og IHS dateret 29.12.06	22
Bilag nr. 2: Samarbejdsforslag fra Ålborg Universitet til IHS	22

Bilag nr. 3: SDU Realkompetence – eksempel på anvendelse af redskab	22
Bilag nr. 4: Mødereferat – CVU'er	22
Bilag nr. 5: Brochure DLF	22
Bilag nr. 6: Brochure CVU	22
Bilag nr. 7: Brochure Universitet	22
Bilag nr. 8: Mødeoversigt	22
Bilag nr. 9: Statusmelding fra DFL	22
Bilag nr. 10: Program for studiebesøg hos DFL	22

Formål

Formålet med projektet er, som specificeret i projektbeskrivelsen:

- At sikre, at den realkompetence, som eleverne på Idrætshøjskolen har erhvervet sig under deres højskoleophold, anerkendes og bliver meritgivende i læreruddannelsen på Den frie Lærerskole.
- At videreudvikle samarbejdet mellem de to frie skoler med henblik på at overføre samarbejdsmodellen og det faglige og pædagogiske indhold til andre højskoler og CVU'er¹, der udbyder læreruddannelser.

Gennem projektet dokumenteres de involverede højskoleelevers realkompetence, og der åbnes op for, at denne kompetence også anerkendes i det formelle uddannelsessystem – f.eks. på seminarier/CVU'er.

Ved at præsentere endnu et tilbud til unge, potentielle højskoleelever forventes det, at Idrætshøjskolen får mulighed for at rekruttere flere elever. Gennem oplysningsarbejde på Idrætshøjskolen får flere unge desuden kendskab til Den frie Lærerskole, hvorved Lærerskolen kommer i dialog med flere potentielle studerende.

Både Lærerskolen og Idrætshøjskolen i Sønderborg bygger på et Grundtvig/Kold'sk livs- og menneskesyn. Det indebærer bl.a., at undervisningen er eksamensfri, og at der arbejdes med et mangfoldigt kompetencebegreb. I kraft af kostskoleformen, som praktiseres på begge skoler, skabes et trygt og intimt læringsmiljø, der ofte fremmer den faglige indlæring. Endelig har både Lærerskolen og Idrætshøjskolen tradition for, at eleverne inddrages i beslutningsprocesser og derved dannes til demokratiske samfundsborgere.

¹ Pr. 1. januar 2008 kaldet "Professionshøjskoler/University College". I rapporten anvendes betegnelsen CVU.

Baggrund

I forbindelse med projektleder Erling Joensens deltagelse i Højskolepædagogisk Efteruddannelseskursus (HPU) opstod ideen om et formaliseret samarbejde mellem Den Frie Lærerskole og Idrætshøjskolen i Sønderborg (IHS) (Bilag nr. 1)

Efter nærmere dialog med lærer Laust Riis Søndergaard fra Den Frie Lærerskole (DFL) i Ollerup blev der udarbejdet forskellige modeller for hvordan elever fra IHS kunne blive optaget med meritmulighed på DFL.

Efter et antal besøg med elever fra IHS på DFL blev modellen overført til at gælde for andre idrætshøjskoler.

På grund af de gode relationer og det vellykkede indledende samarbejde besluttede IHS at udforme en ansøgning til FFD og projektet blev iværksat baseret på bevilget støtte.

Projektets form og indhold

Projektet har primært været baseret på Erling Joensens opsøgende arbejde på:

- 6 idrætshøjskoler: Nordjyllands Idrætshøjskole (NIH) , Gymnastik og Idrætshøjskolen ved Viborg (GIV), Køng Idrætshøjskole, Gymnastikhøjskolen i Ollerup og Gerlev Idrætshøjskole.
- Et antal CVU-institutioner (Haderslev Seminarium, Århus Dag- og Aftenseminarium, Skårup Seminarium, Jelling Seminarium, Odense Seminarium og Ballerup Pædagogseminarium)
- Ålborg Universitet (i forbindelse med optag på idrætsstudiet) (Se bilag nr. 2).
- Den Frie Lærerskole i Ollerup

Der er tillige udført test, rådgivning og vejledning af højskoleelever ved anvendelse af SDUs realkompetenceværktøj. (Se bilag nr. 3).

Projektet har gennemløbet følgende faser som beskrevet nedenfor.

Fase 1: Kortlægning af realkompetencer

I projektets første fase blev de tidligere højskoleelevers realkompetence kortlagt, hvorved indholdet i den meritgivende undervisning blev dokumenteret.

Til vurdering af de tidligere højskoleelevers realkompetence anvendtes det eksisterende redskab udviklet af Syddansk Universitet som er beskrevet på websitet: www.realkompetence-folkeoplysning.dk. Realkompetencebeskrivelsen er et samlet dokument, der dels beskriver faget og de produkter eller projekter, eleven har skabt i faget, dels kortlægger de kompetencer, eleven har lært eller demonstreret i forløbet.

I kortlægningen blev der arbejdet med 7 kompetencekategorier:

- Sociale kompetencer
- Læringskompetencer
- Kreative-innovative kompetencer

- Kommunikative kompetencer
- Selvledelseskompetencer
- Interkulturelle kompetencer
- IT-kompetencer.

Kun de kategorier, som var relevante blev inddraget.

Kortlægning og test

Gennem kortlægningen blev SDU's redskab til realkompetencevurdering afprøvet. Videreudvikling af redskabet blev ikke aktuel.

Eleverne har været positivt optaget af at udfylde denne test.

I samarbejde med Erling Joensen har der været afsat ca. 2 timer til vejledning og udfyldelse af testen.

Hvis testen skal kunne bruges i fremtiden, skal eleverne testes 2 gange. Når de starter på deres højskoleophold og når det afsluttes – eller eleverne skal testes fra uddannelse til uddannelse.

IHS' rolle blev at støtte og vejlede højskoleeleverne til hver især at udarbejde en realkompetencebeskrivelse for derved at opnå en personlig afklaring, før lærerstudiet blev påbegyndt

Fase 2: Implementering og supervision

Medio august blev de første elever optaget på Lærerskolen. For at sikre elevernes sociale og faglige integration på Lærerskolen, tilbød IHS (Erling Joensen) fortsat supervision og vejledning af eleverne – som minimum i det første halvår efter optagelsen.

Omvendt modtog IHS gennem sin fortsatte kontakt til de tidligere elever feedback på den vejledning, der var ydet, og det blev derved sikret, at rådgivningen til stadighed giver et præcist billede af den virkelighed, der venter eleverne på Den frie Lærerskole.

De højskoleelever, der i projektperioden opholdt sig på IHS, og som ønskede at søge optagelse på læreruddannelsen, havde behov for erhvervs- og uddannelsesvejledning forud for og i forbindelse med optagelsen. Denne vejledning blev foretaget af Erling Joensen.

For at sikre elevernes udbytte af højskolens undervisning, blev de øvrige lærere på Idrætshøjskolen orienteret om status så der også internt var fokus på, hvad højskoleeleverne forventes at kunne, når de blev optaget på Lærerskolen.

Fase 3: Rekruttering og dokumentation

Projektets afsluttende fase blev benyttet til rekruttering af højskoleelever og samarbejdspartnere blandt de tidligere nævnte Idrætshøjskoler.

I projektets sidste fase blev der udarbejdet dokumentation af resultaterne af uddannelsessamarbejdet samt nærværende rapport.

Teori og samarbejdsmodeller

Teori

Projektet har i alt overvejende grad været orienteret mod den virkelige verden og baseret på praktisk arbejde i "marken". Projektet har været inspireret af Rie Thomsen DPU og har taget afsæt i de metoder som hun har udarbejdet. (Se f.eks. FFD-rapport 2008: "Dokumentation af højskolekompetencer se side 11: Kortlægning).

Metoden er baseret på følgende evalueringpunkter:

Evalueringspunkt	Spørgsmål
Vurdering	Hvem vurderer og på hvilke kriterier?
Dokumentation	Hvilken dokumentation kræves?
Afklaring	Hvordan arbejdes der med afklaring
Identifikation	Hvordan identificeres kompetencerne?
Visitation	Hvem visiterer?
Motivation	Hvordan motiveres borgeren?
Anerkendelse	Hvad skal der til for at realkompetence anerkendes af aftagerne?

Samarbejdsmodeller

De to modeller vedrørende merit til realkompetence som er blevet anvendt som basis for samarbejdet mellem IHS og DLF er beskrevet nedenfor. (Se bilag nr. 1).

DGI-linjen

Består af et 4 måneders højskoleophold (efterår) og et efterfølgende 6 måneders højskoleophold (forår), hvor der arbejdes med bl.a. pædagogiske fag og lederuddannelse. I alt 10 måneders højskoleophold.

Teambuilderlinjen

Består af et 4 måneders højskoleophold og et efterfølgende 6 måneders højskoleophold, hvor der blandt andet fokuseres på den enkeltes idrætsmæssige formåen, sociale ballast og lederkompetencer. I alt 10 måneders højskoleophold.

Begge linjer er beskrevet eksplicit af ledelsen og underviserne på Idrætshøjskolen i Sønderborg, således at det er muligt i en ansøgning at vurdere merit i forhold til indholdet af det første år i læreruddannelsen. Tilsvarende er uddannelsesplanen ved Den frie Læreruddannelse også udførligt beskrevet.

Som noget væsentligt for ovenstående linjer, og som forudsætning for, at merit kan komme på tale, er naturligvis, at højskoleeleverne deltager aktivt i alle dele af deres højskoleophold på Idrætshøjskolen i Sønderborg.

Begge skoler har været enige om, at spørgsmålet om merit vurderes i hvert enkelt tilfælde baseret på en grundig ansøgning og uddybende samtale med ansøgeren.

Metode og formidlingsstrategi

Den basale metode som er blevet anvendt igennem hele projektperioden er at projektleder Erling Joensen har "været i den gule førertrøje" og har taget initiativer i forhold til idrætshøjskolerne og CVU'erne.

Et typisk forløb i forhold til en idrætshøjskole eller CVU kan beskrives som følger:

1. Telefonisk kontakt til forstander/rektor eller souschef
2. Indledende møde med præsentation af projektet
3. De fleste gange har positive tilbagemeldinger ført til yderligere kontakt
4. Konkrete aftaler: Beslutning om hvilke modeller som kan anvendes
5. Opfølgning

(Se bilag nr. 4, eksempel på mødereferater fra CVUerne).

Spørgeskemaer

På IHS blev der anvendt spørgeskemaer til de nye elever. Formålet var at afdække om der var potentielle kandidater til lærerstudiet samt at få en fornemmelse af om meritoverførsel kunne blive relevant.

Brochurer

For at etablere et godt og solidt grundlag til formidling af samarbejdet mellem IHS og andre videregående uddannelsesinstitutioner, blev der udarbejdet 3 brochurer som er vist i Bilag nr. 5, 6 og 7.

Der er meget gode erfaringer med anvendelse af brochurerne, fordi de giver et hurtigt og godt overblik samt har hver sin målgruppe.

Målgrupperne er:

- Mulige studerende til DFL
- Mulige studerende til CVU
- Mulige studerende til Universitetet

Samarbejdet med DFL

En væsentlig del af formidlingen har været foretaget via samarbejdet med DFL. Projektleder Erling Joensen og Lærer Laust Riis Søndergård har haft en tæt dialog om realkompetencevurderinger, og denne dialog har resulteret i, at elever fra IHS og andre idrætshøjskoler har besøgt DFL og hørt om mulighederne for anvendelse af realkompetencebegrebet. (Se bilag nr. 9 og Bilag nr. 10).

Resultater

- 1) CVU'erne er meget interesserede i samarbejde med idrætshøjskolerne om en tillempet realkompetencevurderingsmodel, fordi der er mange studerende som ikke har idræt på B-niveau med mindstekarakter 8, så er CVU'erne interessede i at få elever fra idrætshøjskoler som har tilegnet sig de realkompetencer som kan betyde, at de studerende vil kunne blive realkompetencevurderet til at blive optaget på linjefaget idræt der er blevet opgraderet til et stort linjefag på 1,2 årsværk.
- 2) Anvendelsen af SDU's redskaber viste, at redskabet er anvendeligt, men det kræver, at man skal testes mindst to gange ved start og færdiggørelse af uddannelse.
- 3) IHS har konkret fået en ny højskolelev som har tilmeldt sig på grund af muligheden for merit til DFL
- 4) Idrætshøjskolerne kan tilbyde en linje som omfatter pædagogiske fag som betyder, at det er lettere at blive optaget på læreruddannelsen
- 5) Den Frie Lærerhøjskole i Ollerup har oplevet større interesse i forbindelse med optag i 2008, fordi de studerende antager, at de realkompetencer, som de har tilegnet sig, kan anvendes på et fremtidigt lærerstudium
- 6) En bedre uddannelsesvejledning for den enkelte elev på idrætshøjskolen
- 7) Det opsøgende arbejde har afdækket, at der er et vist antal interesserede elever fra idrætshøjskolerne som har været på besøg og et vist antal der faktisk er blevet optaget på DFL.

Idrætshøjskole	IHS	Viborg	Gerlev	Ollerup Gym.	Køng	NIH
Antal interesserede	2007: 18 2008: 9	2007: 10 2008: 8	2007: 6 2008: 8	2007: 4 2008: 0	2007: 10 2008: 0	2007: 8 2008: 0
Antal optagne	2007: 5 2008: 1	2007: 0 2008: 0	2007: 0 2008: 0	2007: 0 2008: 0	2007: 0 2008: 0	2007: 0 2008: 0
Antal besøgende	2007: 16 2008: 6	2007: 0 2008: 0	2007: 6 2008: 8	2007: 0 2008: 0	2007: 0 2008: 0	2007: 0 2008: 0
Forventet optag	2008: 3	2008: ?	2008: 1/?	2008: ?	2008: ?	2008: ?

Tabel: Oversigt over interesserede idrætshøjskoleelever i forhold til DFL

Konklusion

Generelt har projektet afdækket at:

- 1) Der er en betydelig interesse hos både elever, studerende og CVU'er og lærerseminarier for realkompetencevurdering som i visse tilfælde kan føre til meritoverførsel.
- 2) Der er betydelig interesse for realkompetencevurdering fra lærerseminariernes side. Dog kan det noteres, at man i første omgang ikke kan formalisere meritoverførsel fra et højskoleophold. Men man er meget interesseret i at realkompetencevurdere den enkelte elev der ikke har idræt på B-niveau for at kunne få idræt som linjefag.
- 3) Der er behov for "ildsjæle" til at promovere ideen om at man kan få meritoverført de kompetencer som man opnår på en idrætshøjskole. På IHS har det vist sig, at der faktisk er mange elever, som har været interesserede i at anvende deres højskoleophold som grundlag for en uddannelse til lærer.
- 4) IHS har fået en elev på grundlag af muligheden for 0,5 års meritoverførsel

Projektets succeskriterier blev defineret som:

- 1) De højskolelever, der optages på Den frie Lærerskole i august 2007, bliver godt integreret på læreruddannelsen og oplever, at de realkompetencer, de har tilegnet sig på højskolen, kan anvendes på lærerstudiet
- 2) 8-10 højskoleelever søger optagelse på Den frie Lærerskole med start i august 2008
- 3) 8-10 højskoleelever søger optagelse på Den frie Lærerskole med start i august 2009
- 4) Tilbuddet om meritgivende undervisning på Idrætshøjskolen medvirker til at tiltrække flere højskoleelever – gerne fra nye målgrupper
- 5) Samarbejdsmodellen mellem Idrætshøjskolen og Lærerskolen overføres til 2-4 CVU'er, der udbyder læreruddannelser.

Vurderes projektets resultater mod disse kriterier kan det konstateres at:

Kriterie nr. 1

På grundlag af interview med alle 6 optagne, kan det konstateres at 3 ud af 6 elever har forladt DFL. Samtalerne har vist, at de 3 studerende der stadig går på DFL er meget tilfredse med studiets form. De 3 der har forladt DFL ønskede alle en anden studieretning efter nærmere overvejelser.

Kriteriet er delvist opfyldt, de 3 frafaldne studerende ønskede anden uddannelsesretning

Kriterie nr. 2

I skrivende stund vides det ikke hvor mange idrætshøjskoleelever der vil søge optagelse på DFL. Men ud fra samtalerne efter de foretagne besøg forventes det at 2-4 elever vil søge optagelse.

Kriteriet er ikke opfyldt, dog har projektet måske haft en vis effekt

Kriterie nr. 3

Antallet af elever i 2009 kan ikke forudsiges i skrivende stund. Antallet vil afhænge af "salgs"- indsats og oplysning til eleverne.

Kriteriet kan ikke vurderes

Kriterie nr. 4

Det kan konstateres, at der ikke er elever fra nye målgrupper. Det kan ikke udelukkes, at muligheden for meritgivende undervisning kan tiltrække nye elever. Der er på nuværende tidspunkt kun et enkelt praktisk eksempel at forholde sig til. Datagrundlaget er alt for begrænset til at man drage nogen konklusioner.

Kriteriet kan endnu ikke vurderes på grund af et meget begrænset datagrundlag

Kriterie nr. 5

Samarbejdsmodellen mellem IHS og DFL har været en succes, fordi der er skabt betydelig entusiasme og interesse hos eleverne på IHS. Dette har resulteret i, at elever der ikke tidligere havde overvejet en fremtid som lærer, faktisk er begyndt at overveje at muligheden for at starte på DFL.

Overførsel af modellen mellem IHS og DFL kan ikke direkte overføres på grund af lovmæssige forhindringer, men der er betydelig interesse for at en tillempet model, hvor der realkompetencevurderes på idrætslinjefag, hvor studerende ikke har haft idræt på B-niveau i gymnasiet med en mindstekarakter på 8. Projektet har skabt en større interesse for denne mulighed.

Endvidere har Ålborg Universitets Idrætsstudie (Se bilag nr. 2) og Ballerup Pædagog Seminarium vist stor interesse for modellen.

Kriteriet er opfyldt

Sammenfatning

På basis af ovenstående må man konkludere at succeskriterierne ikke er blevet opfyldt. I denne sammenhæng skal det understreges at 2 ud af 5 kriterier ikke kan vurderes.

Men projektet har vist at:

- at det er muligt at skabe interesse for realkompetence vurdering
- projektet har været en succes i forhold til samarbejdet mellem IHS og DFL

Anbefalinger

En nødvendig forudsætning for at bygge videre på projektets resultater er, at der anvendes mere tid og allokeres flere ressourcer til udbredelse af ideen på de enkelte idrætshøjskoler og seminarier. Projektet har vist, at det er muligt at udbrede interessen for realkompetencevurdering, og det vurderes, at med en større indsats vil det kunne lade sig gøre at få flere unge til at overveje at påbegynde en læreruddannelse.

For at opnå succes med udbredelse af ideen kræves det, at der er nogle engagerede "tovholdere" som kan holde "gryden i kog" og at der skal udøves fuldtids projektledelse.

Bilagsoversigt

Bilag nr. 1: Samarbejdsforslag mellem DFL og IHS dateret 29.12.06

Bilag nr. 2: Samarbejdsforslag fra Ålborg Universitet til IHS

Bilag nr. 3: SDU Realkompetence – eksempel på anvendelse af redskab

Bilag nr. 4: Mødereferat – CVU´er

Bilag nr. 5: Brochure DLF

Bilag nr. 6: Brochure CVU

Bilag nr. 7: Brochure Universitet

Bilag nr. 8: Mødeoversigt

Bilag nr. 9: Statusmelding fra DFL

Bilag nr. 10: Program for studiebesøg hos DFL

Bilag nr. 1: Samarbejdsforslag mellem DFL og IHS dateret 29.12.06

Bilag nr. 2: Samarbejdsforslag fra Ålborg Universitet til IHS

Bilag nr. 3: SDU Realkompetence – eksempel på anvendelse af redskab

Bilag nr. 4: Mødereferat – CVU'er

Bilag nr. 5: Brochure DLF

Bilag nr. 6: Brochure CVU

Bilag nr. 7: Brochure Universitet

Bilag nr. 8: Mødeoversigt

Bilag nr. 9: Statusmelding fra DFL

Bilag nr. 10: Program for studiebesøg hos DFL

Denne rapport beskriver resultater og konklusioner fra projektet vedrørende meritgivende undervisning som er udført i perioden august 2007 til april 2008 på Idrætshøjskolen i Sønderborg baseret på midler fra 3X3 pulje 1 nr. 20070132.